

آسیب‌شناسی نوستالوژیک^۱ علوم انسانی: رویکرد سخت افزاری و نرم افزاری

دکتر عباس شکاری^۱

چکیده

تجزیه و تحلیل مسائل علوم انسانی، یکی از مباحث معرفت شناختی حوزه پژوهش ساختاری فلسفه علم است که ارتباط علم را با فلسفه، هنر و صنعت و فناوری به نقد می کشد همچنین شناخت مبادی، مفاهیم، مفروضات، خاستگاه و آموزه‌های هر یک از علوم نیاز به فهم هرمنیوتیکی نقاد دارد تا حدود و ثغور عرصه فعالیت‌های اجرایی، آموزشی و پژوهشی علوم انسانی به‌طور عام و حوزه‌های تخصصی به‌طور خاص، تحدید گردند. این مهم وقتی ممکن می گردد که علاوه بر تعیین حد و مرز جنبه عام و خاص فعالیت‌های پژوهشی علوم انسانی، قلمرو و حوزه های تخصصی علوم میان رشته‌ای در هزاره سوم نیز تبیین گردند.

شناخت هر پدیده ای نیاز به ساز و کارهای خاصی دارد و از آن مهم‌تر شناخت آفت ها و کاستی‌های آن پدیده علاوه بر ساز و کارها، نیاز به هنر عرضه

۱. Nostalogical

۲. عضو هیئت علمی دانشگاه کاشان

راهکارهای عملی برای رفع، حل و کاهش مصائب آن پدیده را می‌طلبید، بی‌شک شناخت مولفه‌های علوم انسانی از غیر علوم انسانی در قالب شناخت یک پدیده و آسیب‌شناسی پارادایم آن به عنوان هدف این مقاله مطرح است. تفکیک و انقسام منطقی رشته‌های علوم انسانی با غیر علوم انسانی از نظر صورت بندی فلسفی مدرنیسم و پسامدرنیسم می‌تواند همچنین نوع تغییر نگاه سخت افزاری به نرم افزاری رشته‌های علوم انسانی از هدف‌های دیگر این مقاله محسوب می‌شود. روش تحقیق مورد استفاده، روش توصیفی است که واقعیت‌های موجود پیرامون حدود و ثغور علوم انسانی از غیر علوم انسانی در جوامع جهانی به‌طور عام و جامعه اسلامی ایران به‌طور خاص آشکار می‌کند. در این مقاله آسیب‌شناسی علوم انسانی از جهت حذف مبادی نهضت سخت افزاری^۱ و جایگزینی مفروضات، آموزه‌ها و خاستگاه نهضت نرم افزاری^۲ بحث و تحلیل شده است. برای تحقق چنین موضوعی، مسایل علوم انسانی مشتمل بر مسایل معرفت‌شناختی، ساختار شناختی و روان‌شناختی، بررسی شده است.

یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد که نظریه نسبی‌گرایی کوهنی باید جایگزین نظریه مطلق‌انگار تجربه‌گرایی جان لاک و عقل‌گرایی لاکاتوش گردد و در علوم انسانی به جای عقل‌گرایی فرد‌گرا و جمع‌گرا مدرنیسم نسبی‌گرایی عام و خاص پست مدرنیسم موردنظر قرار گیرد.

همچنین علاوه بر تفکیک در مبانی فلسفی علوم انسانی با غیر علوم انسانی باید بتوانیم از برنامه‌ریزی میان رشته‌های تلفیقی و فرارشته‌ای در ساختار رشته‌ای در حوزه‌های مختلف علوم انسانی در فرآیند آموزش، پژوهش و اجرا به کار ببندیم. در چنین وضعیتی است که انقلاب علمی و خلق‌های شگفت‌آور آن مثل شبیه

۱. Hard ware

۲. soft ware

آسیب‌شناسی نوستالوژیک علوم انسانی: ... ۱۹۳

سازی، نانو تکنولوژی، جهانی شدن، دهکده الکترونیک و ... بدیل ساز پارادیم‌های پذیرفته در فلسفه علوم محسوب می‌شوند.

نتیجه اینکه برای کاهش آسیب‌های علوم انسانی و رفع آنومی‌های فعالیت‌های اجرایی، آموزشی و پژوهشی آن باید از رویکرد سخت افزاری یعنی نگاه ماشینی، مکانیکی، ایستا و خطی به علوم انسانی پرهیز کرد و رویکرد نرم افزاری به معنای نگاه حرفه‌ای، فرامکانیکی، انسان‌مدار، پویا و غیر خطی به علوم انسانی داشت تا مسائل معرفت‌شناختی، ساختار شناختی و روان‌شناختی حوزه‌های مختلف علوم انسانی به حداقل ممکن تقلیل یابد. بدین صورت شکوفایی روز افزون دانش و چشم‌انداز کارا و اثربخش را در حوزه‌های مختلف علوم انسانی مشاهده خواهیم کرد.

کلید واژه‌ها: علوم انسانی، هرمنوتیک، نهضت نرم‌افزاری، تفکر انتقادی، ساختارگرایی، نوستالوژی.